

Filozofowie

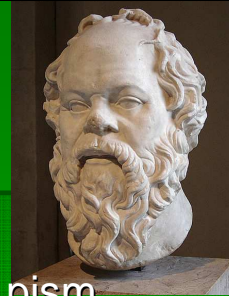
miłośnicy mądrości

Opracowanie: Małgorzata Buczek



Sokrates

- Był *parezjastą* – mówił prawdę
- Nie pozostawił po sobie żadnych pism
- Przypisywane jest mu zdanie *Wiem, że nic nie wiem* (scio me nihil scire)



Sokrates, czyli nauczyciel (ok. 470–399 p.n.e.)

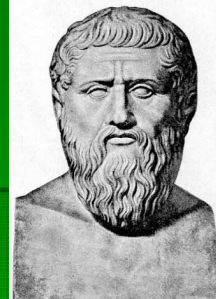
Szpetny, ale mądry Ateńczyk Sokrates nie pisał książek, lubił natomiast rozmawiać z młodymi ludźmi. Stawiał im umiejętnie pytania skłaniające do myślenia. Sokrates uważał, że tylko człowiek mądry może być naprawdę szczęśliwy. Mądrość łączy się z dobrem i pięknem, zło wynika zaś z głupoty. Popularność Sokratesa wzbudzała niechęć wśród części konserwatywnych Ateńczyków. Dlatego oskarżono filozofa o bezbożność i deprawowanie młodzieży. Skazany na śmierć Sokrates poddał się niesprawiedliwemu wyrokowi i wypił puchar z trucizną – cykutą.

Śmierć Sokratesa



Został skazany na karę śmierci, którą wówczas było wypicie trucizny. Odrzucił prośbę przyjaciół, którzy chcieli go uwolnić z więzienia wbrew prawu. Filozof zmarł rozmawiając z uczniami (malarz: *Jacques-Louis David*)

Platon

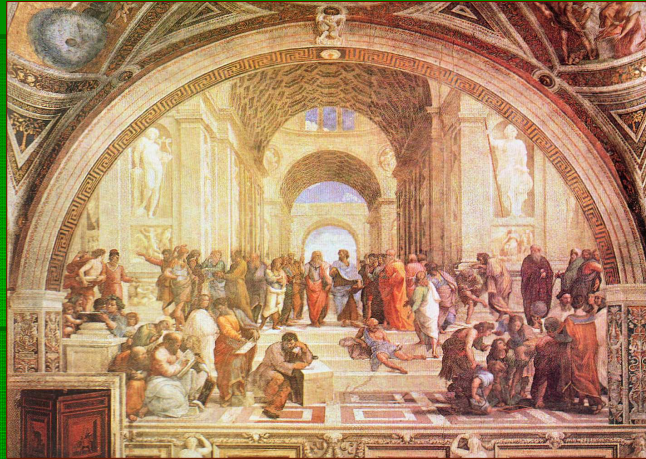


- Po śmierci Sokratesa opuścił Ateny i przez 12 lat podróżował po Grecji i Egipcie
- Powrócił w 40 roku życia do Aten i tu założył *Szkołę Ateńską*

Platon, czyli mędrzec (427–347 p.n.e.)

Platon to uczeń Sokratesa. Był człowiekiem wszechstronnie wykształconym (ćwiczył się też w poezji, malarstwie i muzyce). Łączył przy tym zalety ducha z przymiotami ciała (w młodości uprawiał sport i zwyciężał w igrzyskach olimpijskich, a swój przydomek zawdzięczał szerokim ramionom; gr. *platys* 'szeroki'), realizując w pełni grecki ideał *kalós kagathós* (zob. s. 20). Platon jest autorem kilkudziesięciu dialogów filozoficznych, których bohaterem jest Sokrates. Obok nauk swojego mistrza zawarł w nich także własne koncepcje, przede wszystkim słynną naukę o ideach, których niedoskonałym odbiciem są rzeczy materialne. Dzieło Platona wyróżnia się wysmakowaną formą literacką. Każdy dialog ma wyraźnie zarysowaną ramę fabularną, autor często próbuje rozjaśnić wywód przez obrazowe porównania. Uczniem Platona był Arystoteles.

Szkoła Ateńska



Platon głosił, że mądrość jest źródłem dobra i piękna

(Fresk namalował: Rafael)

Diogenes

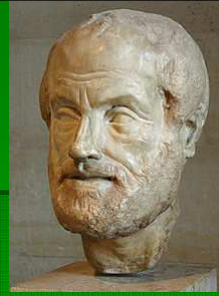
- Pomimo swych dziwacznych zachowań i radykalizmu w głoszeniu pogardy dla rozkoszy życiowych i dóbr materialnych stał się jedną z najpopularniejszych postaci starożytności
- Od jego zachowań pochodzi znaczenie słowa *cyniczny*



Diogenes, czyli buntownik (413–323 p.n.e.)

Pochodził z Synopy nad Morzem Czarnym, ale mieszkał w Atenach. Żył jak chciał, nie przywiązując żadnej wagi do dóbr materialnych. Chodził w łachmanach, podobno mieszkał w beczce, jadł byle co, a swe potrzeby fizjologiczne załatwiał na ulicy. Lubił drażnić i prowokować. Wędrował np. w dzień po ateńskich ulicach z zapaloną latarnią, szukając, jak sam mówił, „prawdziwego człowieka”. Gdy słynny wódz Aleksander Wielki chciał go czymś obdarować, Diogenes rzekł tylko: „Nie zastaniam mi słońca!”

Arystoteles



- Założył szkołę filozoficzną znajdującą się w Ogradach Likejonu (od nazwy sąsiadującej z nimi świątyni Appolina Likejosa), co stało się źródłem słowa *Liceum*

Arystoteles, czyli systematyk (384–322 p.n.e.)

Arystoteles uporządkował wiedzę starożytnych Greków. Połączył przy tym idealizm Platona z materializmem wcześniejszych filozofów. Na byt według niego składają się w sposób nierozdzielny materia i forma. Filozofia Arystotelesa była przez stulecia wzorem systematycznego, logicznego myślenia. Obejmowała metafizykę, logikę, estetykę, retorykę (czyli sztukę dobrego przemawiania) oraz poetykę (w ten sposób określano wówczas naukę o różnych rodzajach poezji; dziś przez poetykę rozumiemy dział teorii literatury zajmujący się budową dzieła literackiego i jego kształtem językowym). Arystoteles był wychowawcą Aleksandra Macedońskiego.